

Faunabeheereenheid Gelderland

Wassenaarweg 40
6843 NW Arnhem

Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Datum: 24 februari 2023
Ons kenmerk: 230201 **5.1.2e**
Betreft: Verzoek ontheffing schadebestrijding zwarte kraai middels vangkooi

Geachte heer, mevrouw,

Op 21 november 2022 heeft de FBE aanvraag gedaan voor het goedkeuren van het faunabeheerplan jacht en vrijstellingssoorten 2023-2029 (zaaknummer: 2022-016114). Dit plan is op 21 februari door GS goedgekeurd 2023 en omvat het voorgenomen beheer van verscheidene diersoorten, waaronder de zwarte kraai (*Corvus corone*). Middels deze weg doet de FBE aanvraag voor de inzet van de vangkooi ten behoeve van het bestrijden van zwarte kraaienpredatie in weidevogelgebieden.

Gebruik vorige ontheffing

Op 5 november 2019 heeft de FBE van de provincie ontheffing gekregen voor het vangen en doden van zwarte kraaien (artikel 3.4 eerste lid Wnb) met de vangkooi ter bescherming van weidevogels in een viertal weidevogelgebieden. Het betreft de weidevogelgebieden die vallen onder de Omgevingsvisie en/of Natuurbeheerplan. De ontheffing is gegeven voor de regio's Arkemheen, Randmeerkust, Borculo-Neede en Beltrum. In deze gebieden betrof de pikschade 20% of meer t.o.v. totaal predatieverliezen. De FBE wilt deze zelfde contouren doortrekken in een nieuwe ontheffing.

Het gebruik van de vorige ontheffing is door de FBE geëvalueerd en daaruit zijn de volgende conclusies getrokken:

Er is wisselend gebruik gemaakt van de ontheffing. Van 2020-2022 is er vooral veel gebruik gemaakt van de beschikbare mogelijkheden in Beltrum, daar zijn de meeste vangkooien geplaatst en zwarte kraaien gedood. Wat opmerkelijk is omdat Beltrum de minste te benutten hectares bevat. Dit verschil is waarschijnlijk niet toe te wijzen in lokale populatie verschillen, maar aan de verschillende geleverde inspanningen. Daarnaast spelen landschapsverschillen tussen de Achterhoek en het Veluwegebied (Randmeren) ook een rol. In Arkemheen is ook adequaat gebruik gemaakt van de mogelijkheden. Vooral in de Randmeerkust is er zeer beperkt gebruikt gemaakt van de ontheffingsmogelijkheden maar ook in Borculo-Neede is het gebruik beperkt gebleven. Voor deze gebieden is het dan ook lastig om uitspraken te doen over de effectiviteit van de kraaienvangkooi.

Uit de gesprekken met de uitvoerders (WBE's) en weidevogelgroepen (waaronder de Agrarische Collectieven) is gebleken dat door de strenge voorwaarden en strenge controles van provinciale handhaving (met officieel gegeven waarschuwen) het gebruik van de vangkooi ontmoedigd werd. Vooral in de Randmerenkust en Borculo-Neede is er daarom summier gebruik gemaakt van de ontheffing. Dit is een jammerlijke constatering, omdat in de gebieden waar wel effectief gebruik gemaakt is van de ontheffing de resultaten veel belovend waren.

In Arkemheen lijkt er een relatie aanwezig tussen de inzet van de vangkooi en de afname van vogelpredatie. Om statistisch te kunnen bepalen of hier sprake is van een trend of incidentele daling zal het middel meerjarig ingezet moeten worden. In Randmeerkust en Borculo-Neede is er te weinig gebruik gemaakt van de ontheffing om een inschatting te maken van de effectiviteit. In Beltrum is er het meest gebruik gemaakt van de ontheffing, maar dit heeft (nog) niet mogen leiden tot een daling van vogelpredatie, maar waarschijnlijk wel een afvlakking. Ook hiervoor geldt dat de periode te kort was om hier stevige uitspraken over te doen.

Na gesprekken met de betrokken partijen is tot slot wel geconcludeerd verder te willen gaan met de inzet van de vangkooi, gezien sommige resultaten veel belovend lijken.

085 020 83 40 • gelderland@faunabeheereenheid.nl • www.faunabeheereenheid.nl/gelderland
KvK-nummer: 56842597 • IBAN: NL63 RABO 0384 3096 23

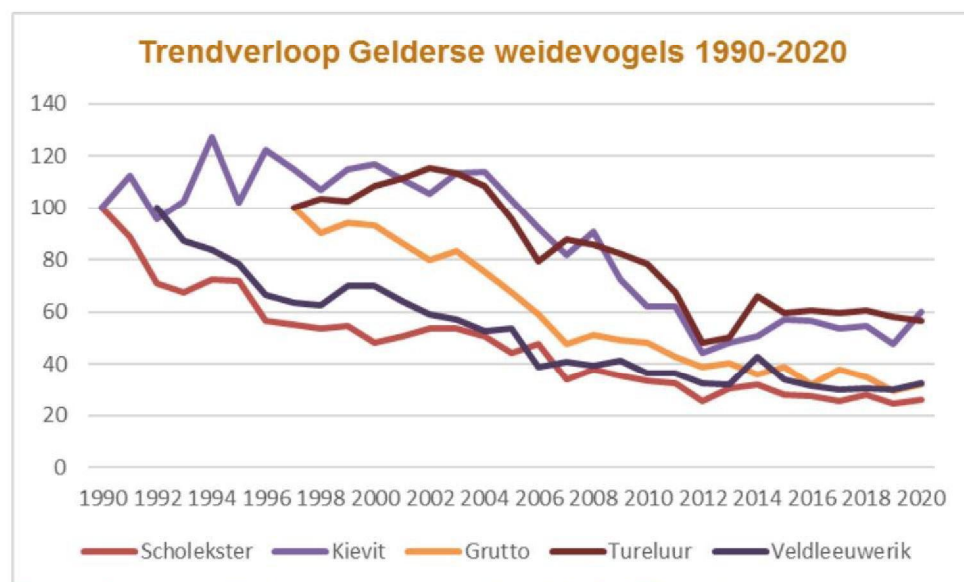

Hierbij is wel de voorwaarden dat de voorschriften van de ontheffing coulanter worden en provinciale handhaving het gezamenlijke doel van het beschermen van weidevogels onderschrijft. Voor verdere informatie over de evaluatie, zie bijlage.

Stand van zaken Gelderse weidevogels

In Gelderland blijkt dat ondanks alle inspanningen de stand van akker- en weidevogels steeds verder terugloopt. Om het tij te keren voor akker- en weidevogels is er aanvullende actie nodig. Provinciale Staten in Gelderland hebben in december 2015 met overgrote meerderheid een motie met deze strekking aangenomen. Jaarlijks wordt er ca. 3,5 miljoen euro uitgegeven aan de bescherming van weidevogels.

Onder de term weidevogels valt natuurlijk een breed scala van vogelsoorten. Maar als er in dit geval over weidevogels wordt gesproken wordt er bedoeld: grutto, tureluur, kievit, scholekster en veldleeuwerik. Dit zijn kenmerkende indicatorsoorten. Van deze soorten is de Gelderse trend (geïndexeerd) in figuur 1 weergegeven.

Figuur 1 Trendverloop Gelderse weidevogelpopulaties 1990-2020 (Bron: Sovon)

Sovon heeft t/m 2020 de geïndexeerde trends van de weidevogels gepubliceerd. Voor alle weidevogelsoorten geldt een dalende trend sinds de jaren 90. De laatste tien jaar (2011-2020) lijkt er wel een stabilisatie op te treden bij alle vijf vogelsoorten. Echter allen op een dusdanig lage trendindex (vooral de scholekster, grutto en veldleeuwerik) dat de populaties zeer kwetsbaar zijn. De grutto, veldleeuwerik en kievit hebben dan ook een matig ongunstige staat van instandhouding (Svl) en de scholekster een zeer ongunstige Svl (beoordeling Sovon). De tureluur is de enige soort met een gunstige Svl.

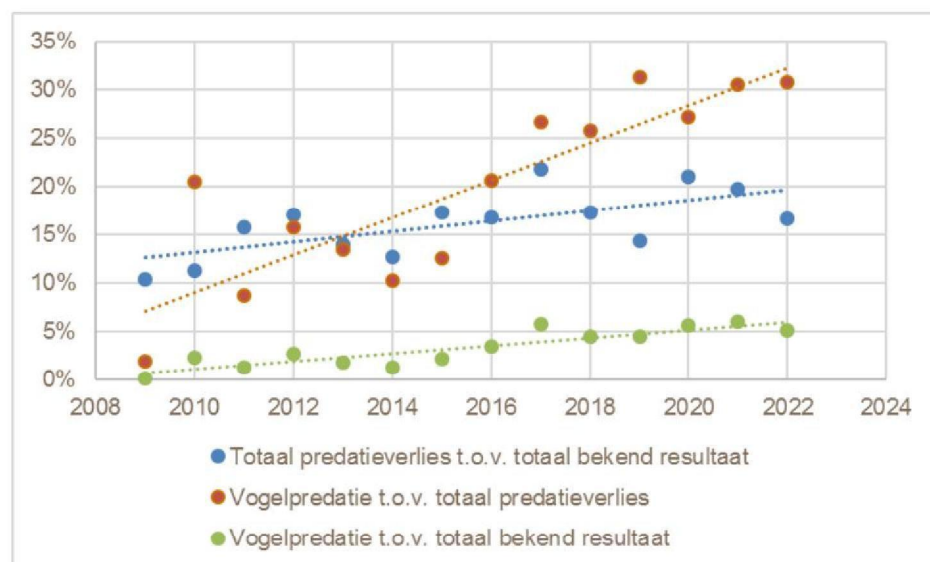

Weidevogelmonitoring

De weidevogels worden gemonitord door lokale weidevogelgroepen ondersteund door St. Landschapsbeheer Gelderland en de drie agrarische collectieven in Gelderland (Collectief Veluwe, Collectief Rivierenland, en VALA). De vrijwilligers van weidevogelgroepen hebben in Gelderland middels nestbescherming het aantal gepredeerde weidevogelnesten sinds 2009 in kaart gebracht in Gelderland. De gegevens worden verzameld door de vrijwilligers, zij proberen daarbij zo goed mogelijk te noteren wat de uitkomstresultaten en verlies oorzaken zijn.

Zij doen dit niet in de gesubsidieerde weidevogelkerngebieden (m.u.v. kerngebieden met beheerpakket legselbeheer), maar in de gebieden hieromheen. Dit om de verstoring te minimaliseren.

In het nestbeschermingsonderzoek worden de totaal (geregistreerde) legfels met bekend resultaat bijgehouden. Van deze legfels wordt gemonitord of ze uitkomen of dat ze 'mislukt' zijn. Als de mislukte zijn kunnen verschillende oorzaken opgegeven worden, waaronder predatie. Van 2009 t/m 2022 heeft er een significante stijging ($P=0,002$) plaats gevonden van totaal aantal predatieverliezen.

Figuur 2 Procentuele weergave totaal gepredeerde en door vogels gepredeerde weidevogelnesten (zover bekend) in Gelderland 2009 t/m 2022

Zoals in Figuur 2 zichtbaar is, is er een significante stijging van zowel geregistreerde totale predatie als vogelpredatie. Tevens is het aandeel van geregistreerde vogelpredatie binnen de predatieverliesregistraties significant gestegen. Het voortzetten van de inzet van de kraaienvangkooi is daarom nog een noodzakelijk additioneel middel.

Ontheffingsaanvraag

In lijn met de voorgaande planperiode streeft de FBE ernaar om belangrijke zwarte kraaienschade te beperken. De vrijstelling geeft hier op hoofdlijnen invulling aan. Echter, gezien de kwetsbaarheid van de weidevogelpopulaties en het lerend vermogen van de zwarte kraai is de inzet van de laddervangkooi (M-model) wenselijk. De vangkooi wordt aangevraagd op grond van het bepaalde in artikel 3.25 eerste lid en 3.9 eerste lid onder e Besluit natuurbescherming (Bnb). Daarnaast wordt ontheffing aangevraagd voor doden van het zwarte kraai met de dodingsmiddelen zoals benoemd in artikel 3.9 lid 1 onder a en i Bnb en worden de dodingsmethoden zoals genoemd in artikel 3.9 lid 2 onder c, d, f en g van het Bnb aangevraagd.

De FBE stelt de volgende voorwaarden voor:

- Alleen gebieden met een bewezen 20% of meer pikschade t.o.v. totaal predatieverliezen vallen onder de ontheffing. Momenteel vallen de volgende gebieden binnen deze voorwaarde: Arkemheen, Randmeerkust, Borculo-Neede en Beltrum.
- Toegestane periode van 1 maart tot 1 juli
- Alleen het gebruik van een zogenaamde laddertype M-model vangkooi is toegestaan
- Bufferzone van 2 km om de Omgevingsvisie en/of Natuurbeheerplan gebieden heen
- Eén vangkooi per 500 ha. gebied + bufferzone
- Verplichte controle eens in de 36 uur of middels camera

In afwachting van uw besluit, verblijf ik hoogachtend,
namens de Faunabeheereenheid Gelderland

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e FBE Gelderland